

NH-143

November-2018

B.Ed., Sem.-III**B-109 : Economics****Time : 2:00 Hours]****[Max. Marks : 50**

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) આપેલ વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ (A, B, C, D) પસંદ કરીને જવાબ લખો.

(3) દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.

1. Economics શબ્દ કયા ગ્રીક શબ્દ ઉપરથી ઉતરી આવ્યો છે ?
(A) Ecology (B) Economic (C) Nomos (D) Oikonomikos
2. સામાન્ય રીતે દેશ, વર્ષ, વરસાદ, જેવી સ્વતંત્ર ચલરાશી કઈ ધરી ઉપર દર્શાવવામાં આવે છે ?
(A) ઉભી ધરી પર (B) ઉદ્ગમ બિન્દુ પર (C) આડી ધરી પર (D) કાટખૂણે
3. સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર સરકારને કઈ રીતે મદદ કરે છે ?
(A) રમતના નિર્ણયો લેવા (B) આર્થિક નિર્ણયો લેવા
(C) કૌટુંબિક નિર્ણયો લેવા (D) નોકરી માટે
4. વસ્તુ કે સેવાના બદલામાં ચૂકવાતા નાણાકીય એકમના પ્રમાણને શું કહે છે ?
(A) કિંમત (B) મૂલ્ય (C) વિનિમય (D) સંપત્તિ
5. આર્થિક પરિવર્તનો કેટલા પ્રકારના હોય છે ?
(A) એક (B) બે (C) ત્રણ (D) ચાર
6. આર્થિક માહિતી અંગેના ડેટા CD કોણ તૈયાર કરે છે ?
(A) ખાનગી પ્રકાશકો
(B) શાળાઓ
(C) પ્રયોગશાળાઓ, સંશોધન કેન્દ્રો, સરકાર વગેરે
(D) સામાન્ય વ્યક્તિઓ
7. વૃત્તાંશ શોધવાની રીત કઈ છે ?
(A) $\frac{\text{પેટા મૂલ્ય}}{\text{કુલ મૂલ્ય}}$ (B) $\frac{\text{પેટા મૂલ્ય}}{\text{કુલ મૂલ્ય}} \times 360$
(C) $\frac{\text{કુલ મૂલ્ય}}{\text{પેટા મૂલ્ય}} \times 360$ (D) $\frac{\text{કુલ મૂલ્ય}}{\text{પેટા મૂલ્ય}}$

8. કયો ખ્યાલ ગુણાત્મક છે ?
 (A) આર્થિક વિકાસ (B) આર્થિક કૃતિ
 (C) રાષ્ટ્રીય આવકનો વૃદ્ધિ દર (D) માથાદીઠ આવકનો વૃદ્ધિ દર
9. 2014માં માનવ વિકાસ આંકની દ્રષ્ટિએ વિશ્વમાં પ્રથમ સ્થાન ધરાવનાર દેશ હતો.
 (A) નોર્વે (B) જાપાન (C) U.S.A. (D) જર્મની
10. “વિકાસ એક બહુપરિમાણીય પ્રક્રિયા છે.” આ વિધાન કોણે રજૂ કર્યું છે ?
 (A) માર્શલ (B) ટોડેરો (C) મેચલપ (D) રોબિન્સ
11. ભારતમાં વર્ષ 2014માં બાળ મૃત્યુદર કેટલો હતો ?
 (A) 07 (B) 17 (C) 39 (D) 27
12. ઉત્પાદનનું કયું સાધન કુદરતી બક્ષીસ છે ?
 (A) મૂડી (B) શ્રમ (C) નિયોજક (D) જમીન
13. ઉત્પાદકે ઉત્પન્ન કરેલા કુલ એકમોને શું કહેવાય ?
 (A) પૂરવઠો (Supply) (B) માંગ (Demand)
 (C) જથ્થો (Stock) (D) ઉત્પાદન (Production)
14. શાખ સર્જનનું કાર્ય કોણ કરે છે ?
 (A) કેન્દ્ર સરકાર (B) RBI (C) વ્યાપારી બેંક (D) રાજ્ય સરકાર
15. 2013ના અહેવાલ મુજબ ભારતમાં સૌથી વધુ ગરીબી કયા રાજ્યમાં હતી ?
 (A) બિહાર (B) ઝારખંડ (C) મિઝોરમ (D) છત્તીસગઢ
16. કઈ બેરોજગારી નવી ઉત્પાદન પદ્ધતિ અને ટેકનોલોજીના આગમનથી સર્જાય છે ?
 (A) પ્રચ્છન્ન (B) ચક્રિય (C) ઘર્ષણજન્ય (D) અર્ધ
17. કયા દિવસને રોજગાર દિવસ તરીકે જાહેર કરેલ છે ?
 (A) 2 ઓક્ટોબર (B) 2 ફેબ્રુઆરી (C) 1 મે (D) 14 નવેમ્બર
18. ભારતમાં સૌપ્રથમ વસ્તી ગણતરી કઈ સાલમાં કરવામાં આવી ?
 (A) 1947 (B) 1951 (C) 1921 (D) 1871
19. 2014માં વિશ્વની કુલ નિકાસોમાં ભારત કયા ક્રમે હતું ?
 (A) 29મા (B) 19મા (C) 39મા (D) 15મા
20. ભારતમાં સૌપ્રથમ ખનિજ તેલના ભંડોળો કયા રાજ્યમાંથી પ્રાપ્ત થયા હતાં ?
 (A) બિહાર (B) ગુજરાત (C) આસામ (D) મહારાષ્ટ્ર
21. કઈ બેરોજગારીને છુપી બેરોજગારી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
 (A) પ્રચ્છન્ન (B) મોસમી (C) ચક્રિય (D) શિક્ષિત

22. ભારતમાં દર હજાર પુરુષે સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ કયા રાજ્યમાં સૌથી વધુ છે ?
 (A) કેરલ (B) ગુજરાત (C) ઉત્તર પ્રદેશ (D) બિહાર
23. માંગમાં વૃદ્ધિ થવાના કારણે થતા કુગાવાને કેવો કુગાવો કહે છે ?
 (A) પુરવઠાપ્રેરિત (B) માંગપ્રેરિત (C) વેતનપ્રેરિત (D) ખર્ચપ્રેરિત
24. 2014માં ભારતમાં અપેક્ષિત આયુષ્ય કેટલા વર્ષનું હતું ?
 (A) 63 વર્ષ (B) 75 વર્ષ (C) 79 વર્ષ (D) 68 વર્ષ
25. કયા પ્રકારની ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિ બેરોજગારીમાં વધારો કરે છે ?
 (A) મૂડી પ્રધાન (B) શ્રમ પ્રધાન (C) ખેત પ્રધાન (D) શિક્ષણ પ્રધાન
26. 1951માં ભારતમાં કેટલી વસ્તી હતી ?
 (A) 43.9 કરોડ (B) 54.8 કરોડ (C) 36.1 કરોડ (D) 31.9 કરોડ
27. ભૌતિક અને અભૌતિક વસ્તુઓ અને સેવાઓના આયાત-નિકાસ મૂલ્ય શેમાં દર્શાવવામાં આવે છે ?
 (A) વેપારતુલા (B) બજેટ (C) લેણદેણ તુલા (D) મૂડી ખાતા
28. મોટા પાયાના ઉદ્યોગોમાં કેટલું મૂડી રોકાણ કરવામાં આવતું હોય છે ?
 (A) 5 થી 10 કરોડ (B) 10 કરોડ થી વધુ
 (C) 25 લાખથી 5 કરોડ (D) 25 લાખથી ઓછુ
29. આર્થિક સુધારા કયા વર્ષમાં કરવામાં આવ્યા ?
 (A) 1991 (B) 1951 (C) 1947 (D) 2001
30. ₹ 1ની કાગઢી નોટ ભારતમાં કોણ બહાર પાડે છે ?
 (A) સેન્ટ્રલ બેંક (B) સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા
 (C) ભારત સરકારનું નાણાખાતું (D) રિઝર્વ બેંક (RBI)
31. પૂરક વસ્તુઓ કેવી હોય છે ?
 (A) જોડાયેલી (B) હરીફ (C) સંબંધ વગરની (D) વૈકલ્પિક
32. માંગનો નિયમ કોણે આપ્યો ?
 (A) એડમ સ્મિથ (B) માર્શલ (C) રોબિન્સ (D) કેઈન્સ
33. વસ્તુની કિંમત ખૂબ ઊંચી હોય તો ધનિક વર્ગ દ્વારા થતી પ્રતિષ્ઠા મૂલ્ય ધરાવતી વસ્તુઓની માંગ કેવી હોય છે ?
 (A) વધુ (B) ઓછી (C) શૂન્ય (D) ઋણ
34. કિંમત ઘટાડાને કારણે પુરવઠામાં થતા ફેરફારને શું કહેવાય ?
 (A) વધારો (B) વિસ્તરણ (C) સંકોચન (D) ઘટાડો
35. શું ઘટે તો નફાનું પ્રમાણ ઘટવાથી પુરવઠો ઘટાડવામાં આવે ?
 (A) જથ્થો (B) પુરવઠો (C) કિંમત (D) માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા
36. કયા ખર્ચને માપી શકાતો નથી ?
 (A) વાસ્તવિક ખર્ચ (B) નાણાકીય ખર્ચ (C) વૈકલ્પિક ખર્ચ (D) લાંબાગાળાનો ખર્ચ

37. કયા ખર્ચને ઉત્પાદનના પ્રમાણ સાથે સીધો સંબંધ છે ?
 (A) સ્થિર ખર્ચ (B) અસ્થિર ખર્ચ (C) સરેરાશ ખર્ચ (D) સીમાંત ખર્ચ
38. સ્થિર ખર્ચ રેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે ?
 (A) ઋણ (B) ધન (C) x ધરીને સમાંતર (D) y ધરીને સમાંતર
39. કયા બજારમાં પેઢી એક ઉદ્યોગ બને છે ?
 (A) પૂર્ણ હરીફાઈ (B) ઈજારો
 (C) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ (D) અલ્પહસ્તક ઈજારો
40. વેચાણ ખર્ચ કયા બજારનું મહત્ત્વનું લક્ષણ છે ?
 (A) ઈજારો (B) ઉભયપક્ષી ઈજારો
 (C) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ (D) પૂર્ણ હરીફાઈ
41. કિંમત ચુસ્તતા કયા બજારમાં જોવા મળે છે ?
 (A) પૂર્ણ હરીફાઈ (B) અલ્પહસ્તક ઈજારો
 (C) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ (D) ઈજારો
42. ભારતની રાષ્ટ્રીય આવકમાં 2014-15માં સૌથી વધુ ડાળો કયા ક્ષેત્રનો હતો ?
 (A) ખેતી (B) ઉદ્યોગ (C) સેવા (D) વિદેશ વેપાર
43. નીચેનામાંથી કઈ સગવડ પાયાની સુવિધા નથી ?
 (A) શિક્ષણ (B) વાહનવ્યવહાર (C) આયાત-નિકાસ (D) સિંચાઈ
44. ભારતમાં FEMAનો કાયદો કયા વર્ષે આવ્યો ?
 (A) 1973 (B) 1980 (C) 1991 (D) 1999
45. વિદેશી કંપનીઓ દ્વારા દેશમાં કરવામાં આવતા મૂડી રોકાણને શું કહે છે ?
 (A) FERA (B) FEMA (C) FDI (D) NRI
46. અલિપ્ત અર્થતંત્રમાં નીચેનામાંથી કયું ક્ષેત્ર હોતુ નથી ?
 (A) કુટુંબો (B) પેઢીઓ (C) ઉદ્યોગો (D) વિદેશ-વેપાર
47. રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરીમાં સરકારના કયા ખર્ચો ગણાતા નથી ?
 (A) ઉત્પાદક (B) બદલા ચુકવણી (C) શ્રમિકોનું વેતન (D) સંરક્ષણ-ખર્ચ
48. શિક્ષણએ કોની જવાબદારી છે ?
 (A) કેન્દ્ર સરકારની (B) રાજ્ય સરકારની
 (C) સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થાઓની (D) રાજ્ય-કેન્દ્રની સંયુક્ત જવાબદારી
49. કોની ભલામણ મુજબ રાજ્યોને કેન્દ્રીય કર-આવકનો હિસ્સો મળે છે ?
 (A) આયોજનપંચ (B) નાણાંપંચ (C) NITI આયોગ (D) કેન્દ્ર સરકાર
50. 'એકાત્મ માનવવાદ' ના પુરસ્કર્તા કોણ હતા ?
 (A) ગાંધીજી (B) પંડિત દિનદયાળ (C) કૌટિલ્ય (D) પ્રો. માર્શલ

Seat No. : _____

NH-143

November-2018

B.Ed., Sem.-III

B-109 : Economics

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :** (1) **All** questions are compulsory.
(2) Select the correct answer from the option (A), (B), (C), (D).
(3) Each question carries **one** mark.

1. From which Greek word is economics derived ?
(A) Ecology (B) Economic (C) Nomos (D) Oikonomikos
2. On which axis are the independent variables like countries, year, rainfall etc. usually represented ?
(A) Vertical axis (B) On the point of origin
(C) Horizontal axis (D) Rectangle
3. How macro-economic analysis help to government ?
(A) Taking sports decisions (B) Taking economic decisions
(C) Taking family decisions (D) For services
4. What is the monetary payment in exchange of goods called ?
(A) Price (B) Value (C) Exchange (D) Wealth
5. How many types of economic (dynamic) changes ?
(A) One (B) Two (C) Three (D) Four
6. Who/which type of organization present data CDs pertaining to economic information ?
(A) Private Publisher
(B) Schools
(C) Laboratories, Research Centres, Government etc.
(D) Individuals
7. Which is the formula for obtaining proportional degree for a component data ?
(A) $\frac{\text{Component value}}{\text{Total value}}$ (B) $\frac{\text{Component value}}{\text{Total value}} \times 360$
(C) $\frac{\text{Total value}}{\text{Component value}} \times 360$ (D) $\frac{\text{Total value}}{\text{Component value}}$

8. Which concept is qualitative ?
(A) Economic Development (B) Economic growth
(C) National Income growth rate (D) Per Capita Income growth rate
9. Which country was first in Human Development Index according to 2014 Report ?
(A) Norway (B) Japan (C) USA (D) Germany
10. "Development is a multi-dimensional process." Who has given this statement ?
(A) Marshall (B) Todaro (C) Machlup (D) Robbins
11. What was the infant mortality rate of India in 2014 ?
(A) 07 (B) 17 (C) 39 (D) 27
12. Which factor of production is a gift of nature ?
(A) Capital (B) Labour (C) Entrepreneur (D) Land
13. What is the total numbers of units produced by a producer called ?
(A) Supply (B) Demand (C) Stock (D) Production
14. Who does the function of credit creation ?
(A) Central Government (B) RBI
(C) Commercial Bank (D) State Government
15. According to the 2013 report, which state has the highest poverty in India ?
(A) Bihar (B) Jharkhand (C) Mizoram (D) Chhattisgarh
16. Which unemployment is creating from the emergence of new production method and technology ?
(A) Disguised (B) Cyclic (C) Frictional (D) Underemployment
17. Which day is declared as Employment Day ?
(A) 2nd October (B) 2nd February (C) 1st May (D) 14th November
18. In which year the first census in India was done ?
(A) 1947 (B) 1951 (C) 1921 (D) 1871
19. What was the rank of India in world for total exports in 2014 ?
(A) 29th (B) 19th (C) 39th (D) 15th
20. In which State of India, the first crude oil stock was found ?
(A) Bihar (B) Gujarat (C) Assam (D) Maharashtra
21. Which unemployment is known as Hidden unemployment ?
(A) Disguised (B) Seasonal (C) Cyclic (D) Educational

22. In which State of India there is highest Male-Female Ratio ?
 (A) Kerala (B) Gujarat (C) Uttar Pradesh (D) Bihar
23. Inflation caused due to increase in demand is called
 (A) Supply pull (B) Demand pull (C) Salary induced (D) Cost induced
24. What was the 'average life expectancy' of India in the year 2014 ?
 (A) 63 years (B) 75 years (C) 79 years (D) 68 years
25. Usually which production techniques increase unemployment in India ?
 (A) Capital Intensive (B) Labour Intensive
 (C) Agriculture oriented (D) Education oriented
26. What was the population of India in the year 1951 ?
 (A) 43.9 crores (B) 54.8 crores (C) 36.1 crores (D) 31.9 crores
27. Which accounting statement shows the value of invisible as well as visible exports and imports ?
 (A) Balance of trade (B) Budget
 (C) Balance of payment (D) Capital Account
28. What is the amount of investment done in the large scale industries ?
 (A) 5 – 10 crores (B) More than 10 crores
 (C) 25 lakhs to 5 crores (D) Below 25 lakhs
29. When were economic reforms implemented in India ?
 (A) 1991 (B) 1951 (C) 1947 (D) 2001
30. Who has the authority to issue one rupee currency notes in India ?
 (A) Central Bank (B) State Bank of India
 (C) Finance Ministry of India (D) RBI
31. Which kind of commodities are called complementary commodities ?
 (A) Joint (B) Competitive (C) Not related (D) Alternative
32. Who has presented Law of Demand ?
 (A) Adam Smith (B) Marshall (C) Robbins (D) Keynes
33. When products are very expensive, then how is the demand of prestigious goods of the rich ?
 (A) More (B) Less (C) Zero (D) Negative
34. What are the changes that take place in supply due to decrease in the price of a commodity ?
 (A) Increase (B) Expansion (C) Contraction (D) Decrease
35. What decrease therefore profit decreases and due to that supply decreases ?
 (A) Stock (B) Supply (C) Price (D) Price elasticity of demand
36. Which cost cannot be measured ?
 (A) Real cost (B) Monetary cost
 (C) Opportunity cost (D) Long-run cost

37. Which cost has direct relation with the production units ?
 (A) Fixed cost (B) Variable cost (C) Average cost (D) Marginal cost
38. How is the slope of fixed cost curve ?
 (A) Negative (B) Positive
 (C) Parallel to x -axis (D) Parallel to y -axis
39. In which market 'Firm is an Industry' ?
 (A) Perfect competition (B) Monopoly
 (C) Monopolistic competition (D) Oligopoly
40. Selling cost is an important characteristic of which market ?
 (A) Monopoly (B) Bilateral monopoly
 (C) Monopolistic competition (D) Perfect competition
41. 'Price stickiness' (rigidity) is seen in which market ?
 (A) Perfect competition (B) Oligopoly
 (C) Monopolistic competition (D) Monopoly
42. In 2014-15 which sector contributed the maximum to national income ?
 (A) Agricultural (B) Industrial (C) Service (D) Foreign Trade
43. Which of following is not a primary service ?
 (A) Education (B) Transport (C) Import-Export (D) Irrigation
44. From which year was FEMA introduced in India ?
 (A) 1973 (B) 1980 (C) 1991 (D) 1999
45. What is the investment made by foreign companies in our country called ?
 (A) FERA (B) FEMA (C) FDI (D) NRI
46. Which among the following is not included in closed economy ?
 (A) Families (B) Firms (C) Industries (D) Foreign Trade
47. Which expenditures of Government are not considered in National Income ?
 (A) Productive (B) Transfer Payment
 (C) Wages of Labourers (D) Defence Expenditure
48. Education is the responsibility of which Government ?
 (A) Central Government (B) State Government
 (C) Local Government (D) Joint responsibility of Centre and State
49. Upon whose recommendations do the States get a share from revenues of the Centre ?
 (A) Planning Commission (B) Finance Commission
 (C) NITI Aayog (D) Central Government
50. Who was the patron of 'Integral Humanism' ?
 (A) Gandhiji (B) Pandit Deendayal
 (C) Kautilya (D) Prof. Marshall